



IT

ZELF DE REGIE
HOUDEN,
DAT WILT U
TOCH OOK?



Natúúrlijk! U bepaalt zélf welke zorg u krijgt als u ouder wordt. Hoe het verder gaat met uw geld, met schenkingen aan kinderen of goede doelen. Maar wat gebeurt er als u tijdelijk of blijvend uitgeschakeld bent? *Voor nu en Later* sprak met drie mensen (en soms ook met hun kinderen) die daar serieus over nagedacht hebben. En die soms al de keuze hebben gemaakt om een levenstestament te maken. Ook iets voor u om over na te denken?

Tekst Bert Koopman, Barbara Schilperoort
Fotografie Gabby Louwhoff

Zes dingen die u zeker moet weten!

1. Niets spreekt vanzelf

Een ongelukkige samenloop van omstandigheden. De postbode belt aan om een aange-tekende brief te bezorgen terwijl u juist onder de douche staat en niet persoonlijk kunt tekenen voor ontvangst. Gelukkig is uw partner in de buurt om bij te springen. Foutje! Overdreven officieel, maar toch: uw partner *má*g helemaal niet tekenen. Dat mag alleen als hij of zij van u een zogeheten *volmacht* heeft gekregen – zeg maar de schriftelijke bevoegdheid om namens u te handelen. Daar hebt u natuurlijk niet aan gedacht. Zo is de praktijk: vaak ontbreekt zo'n volmacht.

Een moment om even na te denken. Nu staat u onder de douche, morgen is er misschien iets anders. Het is niet te hopen, maar misschien bent u dan wel voor langere tijd uitgeschakeld. Het overkwam een bekende Nederlander als Marco Borsato. Hij werd begin 2014 getroffen door een beroerte. Even niet meer *in charge*. Het overkwam ook tv-producent Reinout Oerlemans. Hij kreeg een hartaanval. Beiden waren enige tijd uit de roulatie, terwijl hun leven – zakelijk en privé – doorging. Hoe ze dat geregeld hadden, is niet bekend.

Misschien hadden ze wel een 'levenstestament'. Er zijn al enkele tienduizenden van zulke levenstestamenten. In een levenstestament kunt u van alles regelen, precies volgens uw eigen wensen. Het verschil tussen een 'gewoon' testament en een levenstestament is dat het eerste pas in werking treedt als u bent overleden, terwijl het levenstestament al tijdens uw leven hulp kan bieden. Volgens professionals is het levenstestament 'een praktisch en pragmatisch document waarin iemand wensen en instructies doorgeeft aan mensen en instanties in de omgeving voor het geval er tijdens diens leven iets gebeurt waardoor hij zelf zijn belangen niet meer kan behartigen'. Wie even nadenkt, ontdekt al gauw dat er legio redenen zijn om een levenstestament te overwegen. Denk aan een skiongeluk of een ziekte waardoor iemand – al dan niet tijdelijk – belangrijke aangelegenheden niet zelf kan regelen, privé en/of zakelijk. Of aan het steeds ouder worden en meer kans lopen op een vorm van dementie.

Kern van het verhaal: niets spreekt vanzelf. Dat geldt zeker voor wat er met u, uw eigen welzijn, maar ook met uw bedrijf, met uw vermogen gebeurt als u daarover zelf niet meer kunt beslissen. (*Lees verder op pagina 18*) >>

Welke afwegingen spelen een rol? Hoe kom je tot een besluit over het al dan niet maken van een levenstestament? Het persoonlijke verhaal van Riet Devilé.



‘IK HOUD HET BIJ VOORKEUR KORT EN BONDIG’

Haar verstand zei, nu ze net met pensioen is, dat ze een levenstestament moest opstellen. Dus praatte Riet Devilé (69) lang en uitgebreid met een bekende deskundige. Een zogeheten *levensplanner*, die mensen daarover adviseert. Maar toen ze het verslag las van wat zoal was besproken, schrok ze. ‘Joh, hier ben ik nog lang niet aan toe!’ Ze heeft meer tijd nodig om te bedenken wát ze precies wil vastleggen. En houdt dat bij voorkeur kort en bondig.

Vijftig jaar werkte ze bij het arts-laboratorium in Rotterdam. ‘Met veel plezier. Ik kon me er blijven ontwikkelen. De laatste jaren heb ik mijn werkzaamheden langzaam afgebouwd. Ook als je ouder wordt, kun je een belangrijke rol spelen in het arbeidsproces. Vooral door het overbrengen van levenservaring en kennis.’

Varen is haar passie. Vanuit haar woonplaats op Voorne-Putten kan ze alle kanten op. ‘Vroeger zeilde ik veel op zee, tegenwoordig ook op de grote rivieren. Op het water is altijd zoveel te zien.’

Kasplantje?

Nadenken over wat er moet gebeuren als je zelf niet meer in staat bent om beslissingen te nemen, is erg confronterend. ‘Moet je vastleggen dat je geen kasplantje wilt worden? Wanneer ben je dat? Wanneer is lijden ondraaglijk? Dat ligt voor iedereen anders!’

Ze vertelt over een vriendin die – ondanks een euthanasieverklaring en een niet-reanimatieverklaring – toch is gereanimeerd. ‘En nu blij is met het leven. Hoewel ze in een rolstoel zit en hulpbehoevend is geworden. Dat betekent dus dat je zo’n levenstestament jaarlijks opnieuw kritisch moet bekijken, eventueel actualiseren. Omdat je situatie én je mening kunnen veranderen. Dat wil zeggen dat ik me elk jaar opnieuw intensief met de dood zou moeten bezighouden. Terwijl ik dat ik niet doe en niet wil!’ Want nu is het vooral tijd om van het leven te genieten.

Opa 103

Riet werd twee keer weduwe, heeft zelf geen kinderen. Al sinds ze dit huis kocht heeft ze een testament. ‘De band met mijn zeven jongere broers en zussen is goed. Onze opa werd 103, ik weet dus niet of er iets voor ze overblijft...’, lacht ze. ‘Mijn familie wil ik zeker ook een rol in mijn levenstestament geven. We kennen elkaar, weten hoe we over de dingen denken. Maar ik weet dus nog niet wát ik wil vastleggen. Bovendien wil ik ook ruimte laten voor de eigen inbreng van de achterblijvers. Zij moeten goed afscheid kunnen nemen. Mooie herinneringen zijn namelijk ook erg belangrijk...’

2. Voelt u het al? Ouderdom komt met gebreken

Geheugenverlies, stramme ledematen, spierzwakte, slechtere ogen en oren: niemand heeft het eeuwige leven. Toch worden mensen steeds ouder en deze paradox maakt ouderdom tot hét onderwerp van de eenentwintigste eeuw.

Sterftেকansen dalen, levensverwachtingen stijgen. Voor een jongen die in 2014 werd geboren, is de levensverwachting 89,9 en voor een meisje 92,2 jaar, zo meldt het Koninklijk Actuarieel Genootschap.

Ouder worden gaat gepaard met meer ongemakken dan alleen lichamelijke. Financieel misbruik van ouderen – onder meer door het plunderen met bankpassen – is geen incident meer. Uit overheidscijfers blijkt dat 30.000 ouderen er jaarlijks mee te maken krijgen. Vaak wordt een oudere het slachtoffer van een bekende, de huishoudelijke hulp, een ogenschijnlijk zo aardige kleinzoon...

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport startte in 2011 het actieplan ‘Ouderen in veilige handen’. Een van de doelstellingen is: hoe voorkomen we financiële uitbuiting van ouderen?

U bent nog niet oud? Wel, de definitie van ‘oudere’ is rekbaar. Volgens gerontologen is er naast de oudere en de jongere ook de ‘jongere oudere’. Dat is iemand boven de 50 jaar, in goede gezondheid en met voldoende middelen en interesses om er een druk sociaal leven op na te houden. Ook deze jongere ouderen kunnen (tijdelijk) uit de roulatie zijn door ziekte of een ongeval. In dergelijke gevallen is er behoefte aan vormen van vertegenwoordiging. Dat wil zeggen: iemand die uw welzijn kan dienen en zaken kan behartigen.

Notarieel jurist en estate planner Chanien Engelbertink onderscheidt gezonde ouderen, een groep met lichamelijke handicaps en ouderen met geestelijke beperkingen – al dan niet gecombineerd met lichamelijke. ‘Zelfs gezonde ouderen moeten handelingen soms aan anderen overlaten, omdat ze geen computer hebben of omdat bank en pinautomaat verplaatst zijn naar grotere dorpen en steden.’

Engelbertink, verbonden aan Van Ewijk Estate Planning in Bussum, werkte onder meer aan de websites

www.regiehouden.nl en www.hetlevenstestament.nl waarop veel informatie te vinden is over het levenstestament.

Ze hoort het de echte ouderen tijdens gesprekken over een levenstestament regelmatig zeggen: ‘Ik maakte de overgang mee van de gulden naar de euro, de overschrijvingsformulieren van de bank zijn gewijzigd, er zijn IBAN-nummers ingevoerd en straks verdwijnen de vertrouwde acceptgiro’s ook nog. Er verandert te veel, het is genoeg zo. Ik word er te oud voor.’

Engelbertink: ‘Veel mensen komen aan het einde van hun leven terecht in een schemergebied. Misschien vervelend om over na te denken, maar zo is het wel. Je bent er nog wel, maar je bent kwetsbaar, het proces heeft het kenmerk van een glijdende schaal. En als zich dan een ingrijpende gebeurtenis voordoet, het plotselinge overlijden van een dierbare, een verhuizing, een ongeval of een operatie, dan wordt het proces van achteruitgang nog eens versneld.’

Volgens Engelbertink wordt bij discussies over een levenstestament vaak het accent gelegd op wilsgebreken of ziekten waarbij de wil niet meer goed kan worden geuit. Toch komen lichamelijke gebreken relatief vaker voor. ‘Het levenstestament kan dan ondanks de achteruitgang een handig hulpmiddel zijn om de regie tijdens het leven in eigen hand te houden.’

3. Failing to plan is planning to fail

Een praktijkvoorbeeld. Een man in goeden doen wil zijn vermogen laten beheren op het moment dat hij dat zelf niet meer kan, en hij heeft ook bedacht wie daarvoor per se niet geschikt is. Hij legt hierover niets vast. Wel heeft hij een goed testament met een regeling voor na zijn overlijden. Een levenstestament – bedoeld voor de laatste levensfase – ontbreekt echter.

Dan breekt het moment aan dat de betrokkene zijn eigen belangen niet meer kan behartigen. De kinderen willen het vermogen onder bewind stellen en dienen een verzoek in bij de rechter, waarbij ze een bewindvoerder suggereren die de man in kwestie nu juist niet wilde. Zelf is hij niet meer in staat zijn wensen hierover te uiten. En de notaris mag geen informatie verstrekken over het testament omdat de persoon nog in leven is.

5 MISVATTINGEN EN 5 SMOEZEN

Niet iedereen durft het nut en de noodzaak van het levenstestament onder ogen te zien. Om u hierbij te helpen, hebben wij een aantal misvattingen, maar ook de meest gehoorde smoezen genoteerd.

5 misvattingen over het vervolg van de rest van je leven:

- 1) Uw administratie zal altijd op orde blijven.
- 2) U blijft geestelijk altijd heel sterk en veerkrachtig.
- 3) Uw zorg is goed geregeld, zodat er iedere avond een lekker potje voor u wordt gekookt (en dat uw hand wordt vastgehouden).
- 4) U zult altijd kunnen blijven lopen (naar onder andere de geldautomaat).
- 5) U kunt ook altijd blijven autorijden.

5 veelgehoorde smoezen om het niet te hoeven regelen:

- 1) Ik krijg al buikpijn van het idee om dat allemaal te regelen.
- 2) Het heeft voor mij geen prioriteit.
- 3) Mijn vrouw (partner) regelt het wel of anders een van de kinderen.
- 4) Het is de goden verzoeken, zo voel ik dat nu eenmaal.
- 5) Ach, het zal mijn tijd wel duren.

Deze misvattingen en smoezen kunnen goed gebruikt worden als opening van een diepgaand gesprek met uw dierbaren. Ook kan deze lijst u helpen bij het stappenplan om een levenstestament op te stellen.

Voor meer uitleg, check onze website.

www.sduvoornuenerlater.nl

Engelbertink: ‘Een teleurstellende situatie, maar gedane zaken nemen geen keer. Alles zou anders zijn gelopen als de man niet alleen een testament had gehad, maar ook een levenstestament waarin hij een duidelijke voorkeur voor een bewindvoerder had opgenomen. Het lijkt zo voor de hand te liggen. In dat geval zou er voor de rechter een duidelijke aanwijzing zijn geweest waar hij in de meeste gevallen gehoor aan zou hebben gegeven.’

Hebt u enig beeld van hoe u ervoor staat over tien, vijftien of twintig jaar? In negen van de tien gevallen loopt het anders dan u had gedacht of gehoopt. Anders

dan bij de laatste akte van een opera bestaat er voor de laatste levensfase geen libretto. Het levenstestament is daarom niet alleen het overwegen waard voor degenen die zijn wensen en instructies kenbaar wil maken, maar ook voor de naasten en omstanders; naast de (zaken) partner ook familieleden en zorgverleners.

Engelbertink: ‘Het geeft betrokkenen rust en overzicht en voorkomt vervelende verrassingen.’

Tegelijk realiseert ze het zich als geen ander: nadenken over een levenstestament is een bewustwordingsproces. ‘Talloos zijn de excuses voor uit- of afstel’, aldus Engelbertink.

‘De juiste informatie en goede gesprekken helpen. Creëer je moment en maak het niet te beladen.’ Dat is wat ze iedereen adviseert die een levenstestament overweegt. Geen levenstestament is hetzelfde. Het proces ernaartoe is volgens haar weliswaar niet altijd eenvoudig, maar daar staat tegenover dat de opluchting groot is wanneer de hele exercitie achter de rug is en allerlei persoonlijke regelingen goed op papier staan.

4. Elk leven is anders, elk levenstestament dus ook

In een levenstestament staat helder beschreven wat u belangrijk vindt in uw specifieke situatie. In de praktijk zijn dit meestal zaken op het gebied van financiën en zorg. Het levenstestament is een soort draaiboek met instructies, zodat duidelijk is wat moet worden geregeld bij een onverhoopte calamiteit. Om het concreter te maken:

- Hoe wilt u dat uw eigen geld echt voor u wordt gebruikt?
- Wat moet er gebeuren met bezittingen en schenkingen?
- Wat wilt u op het gebied van medisch handelen?
- Hoe moeten digitale zaken beheerd worden?
- Hoe zorgt u ervoor dat dierbare fotoboeken altijd in de buurt blijven?
- Hoe zorgt u dat u altijd op het einde van de dag uw vertrouwde borreltje krijgt en bij uw favoriete kapper blijft komen?
- Hoe zorgt u ervoor dat u uw hond zo lang mogelijk kunt houden – ook als u bijvoorbeeld aan huis gekluisterd bent – en dat het dier dagelijks zijn favoriete voer krijgt? *(Lees verder op pagina 22) >>*

Welke afwegingen spelen een rol? Hoe kom je tot een besluit over het al dan niet maken van een levenstestament? Het persoonlijke verhaal van Elly en Simone de Bruin.

Ik wil mijn kinderen niet tot last zijn.' Daarin is Elly (voor haar Indische familie Meiti) de Bruin (82) heel stellig. Dus heeft ze in haar levenstestament opgenomen dat ze niet gereanimeerd of behandeld wil worden. 'Stel je voor dat ik in een rolstoel kom te zitten. Jullie niet meer herken... Dan zouden jullie maar zorgen om mij hebben...'

Vief, actief, sportief. Zo typeert Simone (48) haar moeder.

Tot haar pensioen werkte ze voor de Goudse stichting Welzijn Ouderen. Bij haar afscheid is een aparte zaal naar haar genoemd, zoals ze trots vertelt.

Zwemmen, tennissen, bridge, dat waren favoriete hobby's. En golfen haar grote passie, ook na het plotseling overlijden van haar man. In de hal staat een grote aardewerk pot met balletjes van clubs en greens uit de hele wereld. Zo'n acht jaar geleden verhuisde ze van het grote gezinshuis in Gouda – waar Simone en haar broer Max opgroeiden – naar een kleinere, praktische woning. Vlakbij een golfbaan. 'Het liefst zou ze er óp wonen', grapt Simone. 'Want ze was er bij wijze van spreken dag en nacht te vinden.'

Toen ze al tachtig was, speelde Elly nog steeds mee in competities. Tot ze regelmatig viel, zich moeilijker bewoog, lastiger uit haar woorden kwam. Golfen ging niet meer. Vriendinnen boden aan om haar mee te nemen in een golfkarretje. Maar daarvan wilde ze niks weten. 'Ik wil niet afhankelijk zijn!'

Zoals onze moeder het wil

Na vele onderzoeken werd een hersenbeschadiging geconstateerd. Ontstaan door een beginnende dementie en ziekte van Parkinson. Simone: 'Via het Rotterdamse Havenziekenhuis kwamen we in contact met een casemanager. Die hielp ons om op een rijtje te zetten wat ervoor nodig is om mijn moeder zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. En wees ons op het bestaan van een levenstestament.' Zo kwamen ze terecht bij een adviesbureau dat mensen helpt bij het opstellen ervan. Een aantal intensieve gesprekken volgde, over vele onderwerpen. 'Bijvoorbeeld over administratieve zaken en machtigingen voor het doen van uitgaven. Over hoe ze wil wonen, als het hier thuis op een gegeven moment echt niet meer gaat. Tot en met het opstellen van een euthanasieverklaring. Zo'n levenstestament dwingt je om hierover in gesprek te gaan, hoe moeilijk en confronterend dat ook is. Maar nu weten we waar we aan toe zijn. Al gaan mijn broer en ik op ons hoofd staan, het gebeurt zoals onze moeder het wil. Daarom zijn we blij dat we het hebben gedaan!'

'IK WIL MIJN KINDEREN NIET TOT LAST ZIJN'



STAPPENPLAN

Het stappenplan in aanloop naar het levenstestament bestaat uit volgende onderdelen:

1. U bewust worden van nut en noodzaak.
2. Zelf goed nadenken: wat wil ik eigenlijk?
3. Praten in vertrouwde kring om u een beeld te vormen en het overzichtelijk te maken.
4. Erover spreken met professionals – denk aan een estate planner of een notaris.
5. Wensen en ideeën vastleggen, in grote lijnen dan wel gedetailleerd.
6. Een vertrouwenspersoon (of enkele) en een eventuele toezichthouder selecteren.
7. De wensen uitwerken en afspraken maken met de vertrouwenspersoon.
8. De meest relevante zaken een juridisch sausje geven bij de notaris in een levenstestament en deze akte laten registreren.

Een levenstestament is dus maatwerk. De ene persoon is van de grote lijnen, de andere van de details. Is de opsteller werknemer of ondernemer? Daarnaast vergen bezit of vermogen, zoals een vakantiehuisje in Frankrijk, lopende of aflopende verzekeringspolissen, aanvullende eisen.

Bij ondernemers kan (tijdelijk gedwongen) afwezigheid leiden tot vertraging in de bedrijfsvoering en daardoor tot schade. Dat lot kan ook startende ondernemers of zzp'ers treffen – groepen om serieus rekening mee te houden. Ze hebben hun administratie vaak wel in hun hoofd, maar feitelijk niet goed georganiseerd, waardoor het lastig is om zaken over te nemen. Zeker als opdrachtgevers en werkafspraken niet duidelijk in beeld zijn.

Voor een ondernemer die (tijdelijk) uit de roulatie is, biedt een ondernemersvolmacht soelaas. Daarmee kan een ondernemer alle rechtshandelingen op elk rechtsge-

bied laten regelen door een of meer gevolmachtigden. Denk aan het doen van investeringen, contact opnemen met leveranciers, salaris aan het personeel uitkeren, geld vanuit de zaak naar de privérekening overboeken. Deze regeling kan eveneens op maat gemaakt worden.

Een levenstestament bestaat in de praktijk eigenlijk uit drie grote onderdelen, zogeheten modules. Ten eerste het antwoord op de vraag wie de vertrouwenspersoon is en op welk gebied – financieel, medisch dan wel zakelijk. Ten tweede de 'juridische huls' met daarin de verschillende volmachten voor hetgeen aan bevoegdheden wordt gegeven aan een of meer van deze vertrouwenspersonen. En ten slotte alle aanwijzingen, verklaringen en wensen aan uw vertrouwenspersoon. Met andere woorden: wat iemand wel en niet wil en hoe dit alles moet worden uitgevoerd.

5. Zorg voor een stabiele relatie met vertrouwenspersonen

Laten we even teruggaan naar het begin: u hebt géén levenstestament en helemaal niets geregeld. En toch gebeurt het: door ziekte of door een ongeluk wordt u – geheel of gedeeltelijk – *wilsonbekwaam*, zoals dat in jargon wordt genoemd. In gewoon Nederlands: u kunt niet meer alles zelf beslissen.

In dat geval is er een wettelijke regeling via de kantonrechter. Deze rechter benoemt dan al naar gelang de situatie een mentor en/of bewindvoerder, dan wel een curator. Dat is een procedure die niet alleen de nodige tijd in beslag neemt, maar voor alle betrokkenen vaak ook een zware emotionele belasting oplevert.

Wat zijn dat overigens precies: een mentor, curator en bewindvoerder?

- Een *mentor* beschermt de persoon die zijn belangen (tijdelijk) niet meer kan behartigen op het persoonlijk vlak en gaat dus niet over geld of goederen. Hij beslist (mee) over verzorging, verpleging of medische behandeling van betrokkene. Hij treedt dan ook op wanneer er volgens hem fouten in de zorg voor de cliënt worden gemaakt. Als de persoon wilsonbekwaam is, moet de mentor instemmen met een behandelings- of een zorgplan.
- Een *bewindvoerder* behartigt iemands financiële be-

langen op het moment dat die persoon dit (tijdelijk) niet meer zelf kan. Zolang het enigszins mogelijk is, moet de bewindvoerder samen met de persoon in kwestie beslissen. Het is ook niet altijd nodig dat alle goederen onder bewind worden gesteld. En als de persoon en de bewindvoerder het met elkaar oneens zijn, hakt de kantonrechter de knoop door. De bewindvoerder moet jaarlijks rekening en verantwoording afleggen. Bovendien moet hij vooraf machtiging aanvragen voor belangrijke zaken, zoals de verkoop van een huis of een schenking.

- De *curator* heeft de meest vergaande bevoegdheden. Bij ondercuratelestelling wordt niet alleen de persoon beschermd, maar ook zijn of haar vermogen. Dit gebeurt als iemand niet langer handelingsbekwaam wordt geacht. In dat geval mag eigenlijk geen enkele handeling meer worden verricht zonder toestemming van de curator. De curator kan bijvoorbeeld een huur- of koopovereenkomst terugdraaien van iemand die onder curatele is gesteld.

Over het benoemen van zulke vertrouwenspersonen kunt u zelf beslissen via een levenstestament. Het spreekt vanzelf hoe belangrijk het is dat u dan wel met de betrokkene werkt en blijft werken aan een stabiele relatie. U moet hem of haar volstrekt vertrouwen, hij of zij moet uw wensen kennen en volledig in uw geest kunnen handelen.

Wat nu als een vertrouwenspersoon niet langer voldoet? Een levenstestament kan op elk moment worden herroepen of gewijzigd door het maken van een nieuwe (notariële) akte. Voorwaarde is wel dat de opsteller ervan 'wilsbekwaam' is, wat wil zeggen: naar het oordeel van de notaris in staat is zijn eigen wil te bepalen.

6. Hoe gaat het praktisch?

Een levenstestament kan worden vastgelegd in een notariële akte, maar dit is niet verplicht.

De notaris kan de opsteller met zijn kennis en ervaring adviseren. De bewijskracht van een akte is sterker, de notaris zorgt voor registratie. Daarbij komt dat voor sommige handelingen uit een levenstestament een notariële volmacht wettelijk is vereist. Ook sommige banken hechten daar waarde aan.

Het levenstestament wordt vervolgens bij de notaris in

de kluis bewaard. De opsteller ontvangt een door de notaris ondertekende officiële kopie van de originele akte. De handeling – het door een notaris opstellen van een levenstestament – kan worden geregistreerd in het Centraal Levenstestamentenregister. Alleen via notaris is er toegang tot dit register (de gesprekken over rechtstreekse toegang door de rechterlijke macht zijn in een gevorderd stadium, *red.*).

De kosten van een levenstestament lopen uiteen van 300 tot 800 euro, de omvang ervan varieert van twee tot tien pagina's. <<

Meer lezen:

www.regiehouden.nl

www.hetlevenstestament.nl

MET DANK AAN 'HART EN HAVE'

De redactie van *Voor nu en Later* is in contact gekomen met de personen die zo openhartig spreken over hun eigen levenstestament dankzij Nickey Smelt, eigenaar van Hart en Have. Nickey Smelt werkt vanuit Hart en Have samen met Kirsten Kievit. Zij zijn beiden fiscaal jurist, Nickey is daarnaast mediator en studeert psychologie en Kirsten deed een studie notarieel recht.

Vanuit Hart en Have helpt het tweetal mensen om zelf de regie te houden over hun leven. Daarbij kan het gaan om mensen die gaan scheiden, ondernemers die gaan trouwen of ouderen die zich niet voortdurend zorgen willen maken over de rest van hun leven, bijvoorbeeld als ze om wat voor reden ook niet meer zelf beslissingen kunnen nemen.

Maatwerk is hun uitgangspunt. Elk mens is anders, elk mens vindt andere dingen belangrijk. Daarom maken zij samen met de cliënt een plan dat is aangepast aan de wensen, de behoeften en de financiële situatie van het individu. In veel gevallen past in zo'n plan het opstellen van een levenstestament, waarbij zij aandacht besteden aan een uitgebreide *side letter*. Hierin worden de intenties van de betrokkene nader uitgelegd in niet-juridische taal.

Zie ook het artikel op pagina 100

www.hartenhave.nl

Welke afwegingen spelen een rol? Hoe kom je tot een besluit over het al dan niet maken van een levenstestament? Het persoonlijke verhaal van Herman en Monique Wekking.

‘MIJN DOTTEROPERATIE WAS EEN STOK ACHTER DE DEUR’



Jarenlang drongen mijn broer en ik er bij onze vader op aan dat hij een en ander zou vastleggen voor *later*', zegt Monique Wekking. 'Maar hij bleef struisvogelpolitiek bedrijven. Tot de cardioloog hem vertelde dat een dotteroperatie nodig was. Op twee plaatsen, rond het hart. Dat was de stok achter de deur om in actie te komen. Gelukkig verliep de operatie probleemloos. Inmiddels staat 80 procent van de afspraken voor *later* vast.' Tot grote tevredenheid van pap (zoals de meeste Limburgers hun vader noemen) Herman Wekking (69) en dochter Monique (38).

Er waren meer zaken af te handelen. Een aantal jaren geleden schonk Herman zijn dochter belastingvrij een bedrag toen zij een huis kocht. Haar twee jaar oudere broer Chris vond dat prima. 'Maar ik kan bij het verdelen van de erfenis niet met de belasting afspreken dat hij meer krijgt dan ik. Verder wilden Chris en ik graag dat pap het een en ander in zijn huis ging opknappen. Dat vond hij om allerlei redenen niet nodig...'

Comfortabele oude dag

'Uiteindelijk forceerde Monique kort voor de operatie een afspraak met een deskundige. Die stelde vragen over mijn persoonlijke én financiële situatie. Over mijn wensen en ideeën, over wel of niet reanimeren, over machtigingen als ik later ontoerekeningsvatbaar zou worden, enzovoort. Legde verschillende mogelijkheden voor. Dat hadden jullie allemaal nooit uit mij gekregen,' biecht Herman op. 'Chris en ik hebben uitgelegd dat we liever zien dat jij fijn in je eigen huis een comfortabele oude dag hebt dan dat wij later meer erven. Dat hebben we toen voor het eerst expliciet uitgesproken', vertelt Monique. Ruim drie uur duurde dit eerste gesprek. Met alle verkregen informatie gingen ze aan de slag. Elke zes weken kwamen ze bij elkaar; namen de tijd om alle afwegingen te bespreken en weloverwogen besluiten te nemen. Veel is afgehandeld. Herman sloot een nieuwe hypotheek af, maakte geld vrij voor de renovatie. Zijn testament ligt klaar om te tekenen, zijn levenstestament is op een aantal details na ook geregeld. En Monique betaalt de helft van haar vaders schenking in termijnen nu al aan haar broer terug. Zo staan ze quitte.

'Mam overleed zeventien jaar geleden. Wij zijn een klein, hecht gezin. Maar nog nooit hebben we zoveel en zo intens met elkaar gesproken als het afgelopen jaar. Pap is zo gezond als een vis. Zijn zeventigste verjaardag wordt een feest, met een thuiskok in zijn eigen – gerenoveerde – keuken.' 'Hier zitten blijde mensen', beaamt Herman.